

Національна академія аграрних наук України
Інститут агроекології і природокористування
Дослідна станція лікарських рослин

**ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ: ТРАДИЦІЇ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Матеріали IV Міжнародної наукової конференції,
присвяченої 140-річчю з дня народження П.І. Гавсевича
(Березоточа, 13 – 14 червня 2019 року)

Березоточа -2019

УДК 615.322:582.736.3].074

ХІМІЧНІ КОМПОНЕНТИ СОРТІВ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ

¹Гречана О.В., кандидат фармацевтичних наук, доцент,

²Сербін А.Г., доктор фармацевтичних наук, професор,

¹Фуклева Л.А., кандидат фармацевтичних наук, старший викладач.

¹Запорізький державний медичний університет, Запоріжжя, Україна

²Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Ключові слова: сорт, люцерна посівна, фенольні сполуки

Зелена частина люцерни, квітки і насіння містять корисні речовини і лікувальні настоянки та відвари готують з різних частин цієї рослини.

Народна медицина вважає застосування люцерни доцільним у зниженні рівня холестерину, виводячи його з організму при профілактиці атеросклерозу. Було відзначено зниження показника цукру у крові, зняття запалень. Її застосовують для лікування виразки шлунку, ревматизму, циститу, запорів, підшлункової залози, профілактики розвитку онкологічних захворювань, нормалізації роботи щитовидної залози. Сік люцерни вживають при недокрив'ї, занепаді життєвих сил, сильній стомлюваності [1].

Медицина офіційно використовує сировину у вигляді таблеток Люцерна (Alfalfa), Green Care - з магнезією, свічок з екстрактом люцерни – люцерна багатша вітаміном С у чотири рази за цитрусові; знайдено і інші вітаміни: β -каротин, В₆, Е, U; спостерігається особливо високий вміст фосфору, кальцію, заліза, марганцю, міді, цинку [1].

Люцерна (*Medicago L.*) – рід родини бобові, що налічує до 60 видів, з яких більшість – багаторічні рослини. Територією України зустрічається біля 20, з яких окультурено - люцерну посівну (синю), люцерну жовту та люцерну гібридну [1,2].

Ми спостерігали інтродукцію 20 сортів люцерни посівної в умовах Запорізької області з метою фармацевтичного використання. Насінневий матеріал різних країн походження (без попередньої обробки) отримували від Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН, м. Вінниця.

Посів проводили по мірі готовності ґрунту в оптимальні для культури терміни (квітень - травень). Вирощували органічно за технологіями, що є загальноприйнятними для люцерни. Спостереження, облік, заготівля сировини для проведення досліджень, нами проводились згідно Методичних вказівок та Методики польового дослідження [1].

Заготівлю проводили у період цвітіння рослини (травень – вересень) у суху сонячну погоду вранці після обсихання від роси, зрізуючи ножом облиствені квітучі верхівки рослин заввишки до 40 см без грубої частини стебла [1].

Існують певні відомості щодо загального складу компонентів сировини *Medicago sativa L.* Особливості ростових процесів, органотворення і фізіологічні процеси у рослинних організмах тісно пов'язані з термічними умовами, вологістю середовища, світловим режимом, кількістю опадів. Розкриття еколого-

біологічних особливостей рослин унеможлиблюється без вивчення їх сезонного росту і розвитку. Займаючись пошуком похідних бензопірону, а саме – кумаринів - у сортах рослини при інтродукції, нами досліджено склад фенольних сполук трави *люцерни посівної* як попередників кумаринів у рослинному біосинтезі методом ВЕРХ [3,4].

Потрібно відмітити відсутність у виключно всіх зразках представника фенілпропаноїдів хлорогенової кислоти; фенолкарбонової елагової кислоти, неграничної карбонової кавової кислоти, складного естеру кавової та молочної кислот – розмаринової кислоти, представників класу флавонолів кверцетину та його естерів із цукрами - гіперозиду, кверцитрину та ізокверцитрину; представника класу кумаринів скополетину.

Вибірково не накопичували представника класу кумаринів умбеліферон такі сорти: Kisvardai (Угорщина), Vertibenda (Німеччина), Nizona (Куба), Tanhuato (Мексика), Месопотамська (Ірак). Жирно-ароматичну ненасичену карбонову коричну кислоту не знайдено у сорті Синюха (Україна).

Отже, при проведенні ВЕРХ у зразках сортів люцерни при інтродукції в умовах південного регіону України є характерним відсутність дев'яти сполук фенольного походження для всіх двадцяти сортів; п'ять сортів – без умбеліферону і тільки один сорт не накопичив коричневої кислоти.

Література

1. Olena V. Grechana, Anatoly G. Serbin Study of Native Extracts From Raw *Lupin Yellow* and *Alfalfa Yellow (Like-Sickle or Romanian)* by Chromate Mass Spectrometry. - Journal of Chemistry and Technologies – 2018. - Vol. 26, Is. 2. – P. 40 – 44.

2. Базилевская Н. А. Теории и методы интродукции растений / Н. А. Базилевская. // Издательство МГУ. – 1964. – 131 с.

3. Аналитическая химия в создании, стандартизации и контроле качества лекарственных средств: Монография в 3 т. / под ред. В. П. Георгиевского. – Х., изд. НТМТ; 2011. – Т. 1. – 464 с.

4. Аналитическая химия в создании, стандартизации и контроле качества лекарственных средств: Монография в 3 т. / под ред. В. П. Георгиевского. – Х., изд. НТМТ; 2011. – Т. 2. – 474 с.

УДК 581.6

ЛІКАРСЬКІ ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ *ROSA L.*

Гордієнко Д. С., молодший науковий співробітник

Державний дендрологічний парк «Олександрія» НАН України,
gordiyenkodariya@gmail.com

Ключові слова: троянда, трояндіві пелюстки, трояндова олія, народна медицина.

Троянда – королева квітів. Не можливо уявити зараз жодного саду, де б не росла ця рослина. Проте, що до XIX століття троянду, здебільшого, вирощували не через її декоративні якості, а завдяки цінним лікарським властивостям.